

man ikke fuld Ret til at ekspropriere de Ting, som nu til Dags anvendes til Vejenes Vedligeholdelse. Det er som bekendt kun tilladt Sogneraadene at ekspropriere Grus, men det er ikke tidssvarende at anvende Grus til at fylde Vejene med, i alt Fald ikke paa Sjælland. Der findes desuden her paa Sjælland kun ganske faa Steder saadant Grus, som egner sig til Vejenes Fyldning. Det er gerne noget fint, lerblandet Grus, der som Fyld bevirker, at Vejene blive æltede og opkørte paa ganske kort Tid. Nej, det Vejmateriale, der nu egner sig til Fyld paa Vejene, er Sten, slagne Sten. Men Sten kunne Kommunerne ikke ekspropriere, de have ingen Ret dertil. Skal man have Sten, maa man købe dem, og naar det nu er umuligt at købe Sten, og man ikke har Ret til at ekspropriere Sten, hvorledes skal saa en Kommunalbestyrelse, et Sogneraad forholde sig?

Jeg har her et Brev fra en Sogneraadsformand i min Valgkreds, nemlig Sogneraadsformanden i Vester Egede, som ligger under Gisselfeldt Gods. Han skriver til mig paa sit Sogneraads Vegne, om vi dog ikke herinde kunde komme saa vidt med denne Lov, at vi i alt Fald kunde faa tildelt Kommuneraadene Retten til at ekspropriere Sten i Sognet, hvor Sten findes. Der ligger nemlig Masser af Sten i Sognet, men Sogneraadet kan ikke faa disse Sten, fordi Overdirektøren for Gisselfeldt Kloster, som ejer hele Sognet, ikke tillader, at Sogneraadet tager Sten mod fuld Erstatning, og ikke vil sælge en eneste Sten til Sogneraadet. Det er et underligt Forhold, men jeg har fundet det ogsaa andre Steder, f. Eks. i Stevns. Der har Vemmetofte Kloster gennem en lang Aarrække forbudt Sogneraadet at anvende den Sten, der ligger i Millionvis af Læs ved Stranden. Jeg spurgte den paagældende Sogneraadsformand: Hvordan kan det egentlig være med dette, at Hs. Excellence Overdirektøren der nede paa Gisselfeldt forbyder Sogneraadet at faa Sten, naar de ville give fuld Betaling for det? Ja, siger Sogneraadsformanden, det er saadan en Herskesyge, det er denne Herlighedsret, Herremændene, Godsejerne skulle vise, at de ere i Besiddelse af og skulle hævde, for det er jo en given Ting, at han selv intet Tab har af, at disse Fæstere, Lejere og Forpagtere, som bruge Jorderne, fik Lov til at sælge til Sogneraadet de Sten, som Sogneraadet behøver til sin Vej. Jeg holder paa, at Grundlovens Bestemmelse om fuld Erstatning

skulle anvendes ogsaa for dette Tilfælde, men det er ikke det første for mig, det første og væsentligste for mig i denne Sag og det, der egentlig har givet Anledning til, at jeg førte Sagen frem, er, at jeg saa det uhyggelige i, at Sogneraadene rundt omkring paa Sjælland ikke kunne faa det Materiale, de behøve til at fylde deres Veje med.

Der er endnu et andet Spørgsmaal, jeg gerne vil have Lov til at fremdrage. Det er noget angaaende Postvæsenet. Dette maa jo, saa vidt jeg forstaaer, for Tiden sortere under Indenrigsministeriet, idet det, saa vidt jeg ved, er lagt over fra Trafikministeriet til Indenrigsministeriet. Nu er jo Loven om de ny Posttakster for nylig traadt i Kraft, og saa vidt man har kunnet se hidtil, har det vist sig og vil sikkert ogsaa komme til at vise sig, at Befolkningen føler sig vel tilfreds med denne Posttakstlov. Vel er det en forøget Udgift for enkelte Klasser af Befolkningen; men det har dog vist sig, at man har Forstaaelse af, at det var uundgaaeligt, naar der skulde skaffes de Midler, der udkrævedes, særlig til Lønning for Postvæsenets Personale. Desuden er jo Portoene paa enkelte Steder endog bleven nedsat. Saa vidt jeg ved, er der ad administrativ Vej foretaget en Forandring, der har vakt en hel Del Tilfredshed, nemlig dette, at man nu kan sende et Brev for halv Porto inden for det samme Postdistrikt. Det kunde man ikke tidligere, og denne Fejl har jeg paataalt her. Jeg glæder mig derfor over, at det nu er rettet. Den halve Portotakst, før 4 Øre og nu 5 Øre, kunde man før kun benytte inden for samme Brevsamlingssteds Omraade. Nu kan man anvende halv Porto i hele det Distrikt, der ligger under samme Posthus.

Der er en anden Ting, som jeg ogsaa tidligere har paataalt her i Tinget, men som ikke er bleven ændret, saa vidt jeg ved, og som aabenbart burde rettes, og det er det, at det er meget kostbare at sende et lille Pengebeløb fra et Brevsamlingssted til et andet i det samme Postdistrikt, end det er at sende det f. Eks. fra Bornholm til Skagen. Der kan man sende 25 Kr. for 10 Øre, men vil man sende dem fra det ene Brevsamlingssted til det andet i det samme Postdistrikt, koster det almindelig Pengebrevstakst, som er inden for Distriktet 10 + 5 Øre og uden for Distriktet 10 + 10 Øre. Det maa kunne rettes. Her i Kjøbenhavn har man i mange Aar kunnet sende Postanvisninger fra det ene Brevsamlingssted til det andet, men ude